

KOSTNICKÉ JISKRY

Evangelický

týdeník

4/2014

5. února 2014

ročník 99

cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde

12. února 2014

Z obsahu

* Boha v Trojici a Trojici
v jednotě uctíváme

* Kolaps neznamena konec

Poselství k poslední neděli po Zjevení Páně

**ZA SVOU PRAVDOU STÁT!?
2 Pt 1,16–21**

Úplně vidím zoufalého pisatele listu, jak sleduje něco kazícího se v církvi, které píše. Jak se mu kouří z hlavy od přemýšlení nad tím, že něco vážného chce adresátům sdělit, něco jim předat, a ono to není

lehké. Jako by se bál, že ho nebudou brát vážně. Že ho nebudou poslouchat.

Ale co se tam pokazilo? Čeho se leká? Vystupuje proti mytologii. Proti bájím, kterými se kdekdo nechá „zblbnout“.

Dnešní doba nabízí také své mýty, které oslabují jedinečnost pravdy Kristovy. Znam dost křesťanů, kteří svou víru obohatili o různé další příměsi. O prvky buddhismu, o sledování různých energií, o různé filosofické myšlenkové proudy. A ono jim to taky svým způsobem zapadá do sebe.

Autor listu dobře ví o pluralismu myšlenek, že ne všechno v Bibli jde dobře dohromady a některá svědectví si dokonce odporují. Ale s těmi bájemi najednou vycítil, že byla překročena hranice. Je pro něj těžké, nepřekonatelné, přijmout myšlenku, že křesťanství je třeba ještě něčím obohatit.

Většina lidí nějak věří, že pravda musí být jen jedna. Ale nikdo ji

nemáme v hrsti, nikdo ji nevlastníme. V životě se pak řídíme jakými si otisky pravdy, se kterými jsme se setkali, které se nám osvědčily. Ovšem naše poznání toho, co je pravdivé, je vlastně velmi omezené. A nikdo nemá kapacitu na to, aby neustále zkoumal, která cesta je ta nejlepší. Někdy je potřeba se toho mála, co nám bylo dáno z pravdy zhlédnout, prostě a jednoduše nepouštět. Protože jinak by se dalo říct: „Všechno je jedno, každý má svoji pravdu, každý má svoji cestu.“ Abychom vůbec někam došli, je dobré se toho osvědčeného držet. Pro autora listu je tím zřetelným otiskem pravdy Kristus.

Ale nakonec i ty odlišné názory a myšlenky mají pro křesťanství svůj význam. Protože stále znovu nutí člověka přezkušovat i bránit to, co přijal, vymezovat se a posouvat dál. Zabraňují, aby se z křesťanství stala ideologie, dávají mu dynamiku.

Jonatan Hudec,
farář ČCE, Mladá Boleslav

Má pravdu Schleiermacher?

Roku 1799 vyšla v Německu kniha o náboženství, zaměřená proti vzdělancům, kteří náboženstvím pohrdali. Napsal ji jednadvacetiletý profesor na teologické fakultě v Berlíně, Friedrich Schleiermacher. Před 300 lety zvítězila v Německu reformace, která obnovila učení církve podle evangelia. Byla v Evropě první, ostatní země ji následovaly. Martinu Lutherovi, německému mnichovi, patří titul otce celé reformace. I naše reformovaná církev Českých bratří od něho přijala hlavní impuls, jímž Luther dal své reformované církvi nové učení a novou tvář podle svého poznání, že člověk se před Bohem neospravedlní svými skutky, ale vírou v Ježíše Krista, která ospravedlněného člověka přivede k dobrému životu.

Když takto chválíme reformaci, nezapomínáme, že učení o ospravedlnění člověka vyčetli reformátoři z Bible, zvláště z Listů apoštolů Pavla a Jana. To učení jim bylo od Boha zjeveno, když četli a vykládali Starý a Nový zákon pro církev, zejména pro její kázání, s ohledem na základní východisko, jímž se pro církev a každého věřícího stal Ježíš Kristus, ukřižovaný a z mrtvých vstalý. Osobní vztah k Ježíši Kristu přivedl církev k novému životu. Stará víra v dobré skutky se ocitla na pranyři také pro nedostatek osobního vztahu ke Kristu Pánu, byla to spíše známá obchodní kalkulace - má dát, dal, i když bychom tím některým věřícím ubližovali. Zde se odvažujeme podstatných posouzení. Přáli bychom si, abychom mohli

o vzniklé evangelické církvi vyslovit nejlepší svědectví, že věří v Ježíše Krista a podle toho žije. To ostatně stále zůstává základem učení všech evangelických církví a jejich cílem. Studujeme-li, jak se během dalších století evangelická církev vztahovala ke svému učení a je zachovávala, zjišťujeme, že musela o své učení o ospravedlnění člověka a o vztah k Ježíši Kristu vždy znovu bojovat. Po 300 letech vychází v Německu, kolébce reformace, kniha, která svědčí jasně nejprve o tom, že vzdělanci pohrdají náboženstvím. Schleiermacher se s nimi setkával jako univerzitní profesor se svými kolegy.

Znal je a věděl dobře, kdo jsou: pohrdají náboženstvím. Toto staré pohrdání, vzniklé z pýchy člověka, jenž chce být svým pánem a nechce nikoho nad sebou uznávat, propuká v každé době. Ty se budou od sebe lišit jen málo nebo ještě méně, podle toho, jak málo nebo více bude v církvi vzdělanců. Na prstech jedné ruky spočítáte ty vzdělance, kteří se jako věřící dostali do povědomí celého národa, jako je Masaryk nebo Havel. Podobně je tomu i ve struktuře jednotlivých evangelických sborů. Ne třeba však malomyslně. Pravda nepotřebuje množství. Myslím, že se

Dokončení na str. 2

Profánní a posvátné

**(VZPOMÍNKA NA PROF. J. M. LOCHMANA
V CHRÁMOVÉM KOMPLEXU WAT PHO V BANGKOKU)**

„Pozor na kapsářské bandy!“ – Nápis tohoto znění správa chrámového komplexu Wat Pho v thajském Bangkoku nově varuje návštěvníky svatyně se sochou ležícího Buddhy.

Jaká to změna! Před rokem zde totiž byly nápisy znějící takto: „Pozor na NE-THAJSKÉ kapsářské bandy! (Beware of NON-THAI pick-pocket gangs!)“ Do varování se s patřičnou zdeřednou tupostí promítala animozita vůči pracovitě (a společensky úspěšně) čínské menšině. (Chválou vůči roli čínské menšiny v dynamicky se rozvíjejících asijských ekonomikách nešetřil sociolog náboženství Peter L. Berger ve čtivých „profesních pamětech“, loni vydaných v českém překladu.) Na daném místě, vnímaném jako posvátné, působil ovšem výsledek obzvlášť nepatřičně. Jako by svatyni profanoval hlouběji než pitvorné pózy, v nichž se u sakrálních soch s oblibou zvěčňují turisté ...

Ve skriptu Komenského evangelické bohoslovecké fakulty (KEBF) s názvem Religionistika prof. J. M. Lochman (3. 4. 1922-21. 1. 2004) vnějšně přirovnal (převážně japonský) zenový buddhismus k protestantismu a zároveň poukázal na potřebnost určité reformace jiných odvětví buddhismu (především buddhismu tibetského). Že by to v případě nejznámější buddhistické svatyně v Bangkoku „už bylo tady“?

František Schilla

Pohlednice ke Světovému dni modliteb 2014

Umělkyně-malířka Souad Abdelrasoul píše o svém díle: „Bůh je cílem. Cesty k němu jsou různé. To je to, čemu věřím, to je mé krédo. Jako arabská muslimka se cítím počtěna, že mohu svým obrazem přispět k něčemu velkolepému, čemu věřím.“

Souad Abdelrasoul se narodila v roce 1974 v Káhiře. V r. 1998 ukončila umělecké studium a v r. 2012 promovala z dějin umění. Její umělecká práce se projevuje v kresbě, malování, sochařství a grafice. Její díla jsou od r. 1998 vystavována převážně v Egyptě. Ilustruje dětské knížky a pořádá umělecké kurzy pro děti v Egyptě i v jiných zemích. Říká, že ženy jsou jejími „ikonami“. Nezajímá ji tolik jejich krása jako jejich tajemno, jejich tichá přání a naděje. „Má díla jsou výsledkem mé reflexe tajemna, hloubky a spojení žen s prvky života, jako je země, kovy, rostliny... Bílé plátno cítím jako daleký prostor, prodýchám ho a vytvářím své postavy ne jak já chci, ale jak se projevují ve světě.“ Autorka je vdaná a žije a pracuje v Káhiře. O svém obrazu píše: „Egypt jsem odedávna viděla jako velký lotosový květ, který se rozprostírá od jihu k severu a je obklopený zlatožlutou barvou. To není fantazie, to je realita. Egypt je květ, opěvovaný lidmi starého Egypta, který z něho pil svou duši.“ Herodot hovoří ve svém díle o požehnaném Egyptě, daru Nilu. Starý Egyptáné byli naplněni posvátnou bázní před touto řekou, byla jim svatá. Umělci se jím nechávali okouzlit a znázorňovali Nil jako boha nebo bohyni, často s korunou z lotosu. V jednom faraonském eposu z 19. století před Kristem se říká: „Buď tobě vzdán dík, Nile! Tryskáš z hloubky země, abys sytil Egypt a zavlažoval jeho pole. Byl jsi stvořen bohem Ra, abys sytil zvířata a dobytek, abys zásoboval vzdálená místa vodou a tišil žízeň. Milovaný bohem země Gebem, opečovávaný Pthahem, bohem stvoření - bez něho by nebylo zemědělství, nebyla by sklizeň pšenice a ječmene, aby se naplnily sýpky. V chrámech se plnost žně slavnostně bude chválit. Kdyby stav vod řeky byl nízký, kdyby vln Nilu bylo poskrovnu, bylo by zemi a lidem, kteří na ní bydlí, ouvej. Život usychá a všichni křičí tak dlouho, dokud nevystoupí záplavy a přinesou radost všude a daleko, aby se všichni mohli smát.“ Takový je Nil - ne jen vodní tok, ale ŽIVOT.

*Podle materiálů Světového dne modliteb,
k němuž vás 7. března srdečně zveme.*

Z církví doma i ve světě

ZÁSTUPCI CÍRKVÍ UCTILI PAMÁTKU JANA PALACHA

V pondělí 20. ledna 2014 večer uctili synodní senior Českobratrské církve evangelické Joel Ruml, předseda České biskupské konference kardinál Dominik Duka, předseda Ekumenické rady církví (ERC) Daniel Fajfr a další představitelé církví sdružených v ERC památku hrdinné oběti Jana Palacha.

Této vzpomínce předcházela společná ekumenická slavnost v kostele sv. Vojtěcha v Praze - Dejvicích.

Zástupci církví položili kytky k soše sv. Václava na Václavském náměstí v Praze. Synodní senior Českobratrské církve evangelické Joel Ruml tam mj. přečetl slova z biblické knihy Zjevení: *Čtvrtý anděl vylil svou nádobu na slunce: a byla mu dána moc spalovat lidi svou výhní. Lidé hynuli nesmírným žářem a proklínali Boha, který má moc nad takovými pohromami; ale neobrátili se, aby mu vzdali čest. Pátý anděl vylil svou nádobu na trůn šelmy: a v jejím království nastala tma, lidé se bolestí hryzali do rtů a trýznění vředy rouhali se nebeskému Bohu, ale neodvrátili se od svých činů.* (Zjevení 16,8nn)

Poté se zástupci církví vydali k místu pod Národním muzeem, kde se 16. ledna 1969 Jan Palach upálil. K památníku vytvořenému Barborou Veselou, Jiřím Veselým a Čestmírem Houskou také položili květiny. Na závěr se skupina vydala do Legerovy ulice, kde sedmdesát dvě hodiny po činu student Jan Palach v pražské klinice plastické chirurgie na následky těžkých popálenin zemřel.

www.e-cirkev.cz

HOŘICKÁ EKUMENA NOVĚ I V ADVENTU A V POSTNÍ DOBĚ

S Církví československou husitskou máme více jak 10 let trvající ekumenickou spolupráci. Navzájem se navštěvujeme při husovských výročích začátkem července a Dnech židovské kultury v září. K těmto dvěma pravidelným setkáním chceme přidat i další.

V prosinci 2013 se v naší modlitebně konala první společná adventní bohoslužba. Husitská farářka Eliška Zapletalová v kázání zdůraznila, že rodiče Jana Křtitele měli každý svůj advent, jinak prožitý a přínosný. A svůj advent prožila i Panna Maria, když čekala na narození Ježíše. Také my prožíváme každý svůj advent a je na každém z nás, jak. Mohli bychom ho prožít radostně, i když svět kolem nás často radost nevzbuzuje. Boží zaslíbení však platí, jak se o tom přesvědčil kněz Zachariáš a jeho stárnoucí žena Alžběta. K radosti a mírnosti nás nabádá také apoštol Pavel, neboť "Pán je blízko".

Po bohoslužbách jsme ještě setrvali v radostném a bratrském společenství u malého občerstvení.

Další společné bohoslužby budou zanedlouho. V postní době se sejdem u "husitů" v hořické synagoze.

*Oldřich Nekvinda
Kurátor sboru ČCE v Hořicích*

Zpětné (mediální) zrcátko

Ze zpráv, které v nedávné době proběhly různými médii, bych se rád bleskově zastavil jen u následujícího výběru:

Nezasloužená milost. Pan prezident M. Zeman dával jasně najevo, že v udílení milostí bude velice zdrženlivý, což tedy dodržuje. I když mu Ministerstvo spravedlnosti předložilo případ velice vážně postiženého muže, prezident se rozhodl tuto žádost zamítnout. Zdůvodnil, že v tom případě by šlo ovšem o abolicí (zastavení trestního stíhání před vynesením rozsudku). Novinářská tvořivost vyprodukovala podivuhodné spojení: „milost si tak nezaslouží.“ Snad nám křesťanům je jasné, že milost si nikdo nezaslouží. Kdyby si ji zasloužil, už by to nebyla milost. **Kalašnikov a jeho zbraň.** Po úspěšném vynálezci a konstruktérovi automatické útočné pušky AK-47, které se prý vyrobilo na hrozivých 100 milionů kusů a kterou používaly a používají nejen řádné armády, ale také nejruznější teroristé, po sobě zanechal nejednoznačný odkaz – dopis moskevskému patriarchovi, ve kterém se přiznává k výčtkám svědomí za tento smrtonosný vynález a k pochybnostem o svém podílu viny za smrt mnoha lidí. Pravost dopisu i doznání však zpochybnila např. i vynálezčova dcera. Pán Bůh jistě vidí do každého lidského srdce, ale ani lidé by neměli mít pochybnosti tam, kde dochází k vyznání vin, nebo alespoň k hlubokému sebezpytování.

Co ohrožuje mírový proces? Několik dní před plánovaným otevřením výstavy „LIDÉ, KNIHA, ZEMĚ“ v Paříži, kterou připravovalo Centrum Simona Wiesenthala společně s UNESCEM od roku 2011, však generální ředitelka UNESCO Irina Bokovová po protestu arabských států tuto akci zrušila se zdůvodněním, že by to mohlo ohrozit současné úsilí v mírovém procesu. Možná půjde jen o poodložení otevření výstavy. Ale do kdy? Uvažuje se nyní o letních měsících. Zdá se ovšem, že pro některé je překážkou v mírovém procesu samotná existence Izraele, o jehož tříapůl tisícileté historii na tomto území měla výstava podat svědectví.

Naplnuje se čas? V půlce ledna zemřel expremiér Izraele Ariel Šaron. Tato událost oživila otázky nad podivným odkazem velice významného charismatického izraelského rabína Yitzhaka Kaduriho, který zemřel již v roce 2006, ale který prý v posledních letech svého života rozmlouval s Mesiášem. A dokonce v písemném vzkazu, který měl být otevřen až rok po jeho smrti, Mesiáše označil jako Jehošuu = Ježíše. A navíc naznačil, že věci se dají do pohybu po smrti Ariela Šaron. Asi nemusíme přikládat těmto věcem neúměrnou důležitost, ale jsou přinejmenším podtržením Ježíšovy výzvy: „Bděte!“

Bohumil Kejr

Má pravdu Schleiermacher?

Dokončení ze str. 1
dívá s úsměvem na ty, kdo pohrdají vším, jen ne sebou samými, a nevidí, jak potřebují pokání a návrat domů, kde je všem otevřeno.

Víra je dar, který je nabídnut všem. Předchází jí pokání, uznání, že jsem hříšník, jenž bez odpuštění neobstojí před Pánem, který přijde všechny lidi soudit, věřící předně a pak ty druhé. A teď přijde pan univerzitní profesor - teolog a svým pyšným a pohrdavým kolegům vyřídí pozvánku ke přijetí jiného evangelia: závisí jen na člověku, aby uvěřil, vždyť ve své mysli a v srdci cítí svou závislost na Bohu. Víra nežádá souhlas s nějakým učením a s dogmaty, žádá jen, aby se člověk podvolil svému srdci. Aby Schleiermacher odmítl odpor, který by mohl proti tomuto učení vzniknout u teologů, a taky u nich vznikl, položil těmto odpůrcům v církvi otázku: „Myslíte, že zbožná prostá žena v církvi nemůže být spasena, protože jen prostě věří v Boha?“ Tak hodlal doložit skutečnost, která se mu u té prosté ženy podávala, že zbožnost bez dalších přídavek stačí ke spáse. Víra té ženy, jak nám ji představuje, není víra, jak ji zvěstuje Kristovo evangelium, neboť Schleiermacherova víra je ještě i toto: Náhled a pocit, jsem částí univerzu, veškerenstva. Tento pocit je beze slov, mlčí. I slova svatých Písem jsou dodatečným, rozumovým záznamem prožitku, jsou prostými mrtvými kameny mausolea náboženství. Jsou herbářem, nikoli živým životem. Netřeba dlouhého výkladu, abychom postihli nebetýčny rozdíl Schleiermacherova učení od Kristova evangelia, kde člověk je jedinec, který odpovídá na Boží lásku, která nabízí odpuštění v Kristu a život v lásce k Bohu a bližním s nadějí na nový život u Boha. U Schleiermachra se vlastně nic neděje, vesmír žije svým tempem, mlčenlivě. V evangeliu přichází k člo-

věku Bůh, jedná s ním prostřednictvím Ducha svatého a vede ho. Sluší se připomenout, že Schleiermacher chodil jako mladík do bratrské školy v Nížkém v oblasti Budyšína. V bratrské církvi působil duchovní vliv hraběte Ludvíka von Zinzendorfa, jehož zbožnost nesla znaky pietistické citové zbožnosti, která - zaběhlá do přílišné citovosti a té důvěrnosti, která sluší jen domácím Božím - se stala předmětem odmítnutí, jak je v naší církvi vyjádřil farář Luděk Rejchrt. Nicméně tato citovost nezabránila hraběti, aby svou zbožnost zavěsil na postavu trpícího a za nás zemřelého Ježíše Krista. Zbožnost snad nikdy neseď doma. Přichází do obecnství sboru, kde se nekáže obecně o Bohu, ale o Ježíši Kristu, jeho životě a smrti a působení Ducha svatého, jenž vede věřícího k tomu, aby užíval všech svých rozumových schopností nejen k poznání svého nitra, ale všeho toho, co se vztahuje k Ježíši Kristu - a toho je mnoho. Nikdy nehrozí, že se z věřícího stane „kristovec“ podobný sportovnímu fanouškovi. Vztah k Ježíši Kristu je rozumný, ale je také plný milostné vášně, která nepatří na veřejnost. Nevěřím tomu, že by zbožnost mohla vést k úplné spokojenosti, naopak je zvědavá a zvědavá, vždy chce vědět o svém milovaném víc. Žádný z našich reformátorů nebyl primitivní zbožný člověk, naopak, byli to vzdělanci. Tímto směrem je v evangelické církvi veden každý věřící. Nedovedeme si představit našeho faráře či kurátora, jehož víra je omezená jen na to, co je vlastní jeho srdci. Naopak touží po tom, aby ho Duch svatý uvedl do vší moudrosti, jejímž počátkem je bázeň, úcta před Bohem To píšu za předpokladu, že i v naší církvi existují věřící, kteří cítí svou víru jako následek vlivu svých zbožných babiček a dědeč-

ků, u nichž citový náboj byl rozhodující silou jejich zbožnosti. Dnešní generace už chápe svoji víru jinak, bez citového obdarování, spíše racionálně podepřenou. Víra pro ni není vrozený stav závislosti a zbožnosti, ale dar, který je pro každého: rozhodni se a otevři své prázdné srdce vřve v Krista Ježíše.

Velikonoce, které tvoří střed biblického děje, mluví zřetelně. Nejde tam předně o nás, o naši zbožnost, ale o to všechno, co Ježíš Kristus pro nás udělal. To veliké velikonoční drama Ježíšova života, smrti a vzkříšení změnilo úděl všech lidí a celého světa. Kristus zemřel za všechny lidi. Odňal smrti její osten a její definitivní závažnost. Nastala pro všechny lidi skutečná svoboda beze strachu, aby ji každý mohl užít svobodně a beze strachu. Věřící se přece dozvěděli, že se ospravedlněním pouhou vírou stal Božím synem, v němž má Bůh zalíbení. To je něco neslýchaného a nevidaného, co dosud nikdo nevěděl, nevěřil a nepředvídal. Ale teprve budoucnost ukáže, co vše ještě dokáže Boží láska v Kristu učinit z omilostněného hříšníka. Tato výborná zpráva nezůstane bez zakončení. Kristus Pán bude soudcem, který oddělí věřící od nevěřících, dobré od zlých, poctivé od nepoctivých a tak zlo a dobro budou od sebe odděleny. Pak teprve všichni uvidíme, jak jsme se mylili, když jsme podléhali pokušení nedbat toho rozdílu s odůvodněním, že to tak všichni dělají. Tady je odpovědnost pedagogů a politiků a všech, kdo stojí vpředu, aby byli dobrým příkladem, tady je odpovědnost farářů a profesorů a každého věřícího být svědky Ježíše Krista ne jen slovem, ale celým životem. Kdo alespoň trochu bude cítit tuto odpovědnost, bude prosit: „Buď všem a mně milostiv, Pane Ježíši Kriste.“

Josef Veselý

je ovšem ještě brzy dělat závěry, zda byla jeho rozhodnutí vždy dobrá nebo špatná. Například stažení z Gazy stálo Izrael dvanáct tisíc raketových útoků ze strany Hamásu a dvě války. A přesto se dnes těžko najde Izraelec, který by toužil po novém obsazení pobřežního pásma, kde žije 1,5 milionu Palestinců.

© Ulrich W. Sahn
přeložila Ivana Kultová

Národní
týden
manželství

Národní týden manželství s podtitulem „malé kroky k velkým vztahům“ přinese opět ve valentýnském týdnu od 10. do 16. února desítky akcí, setkání, kurzů a kreativních způsobů, jak tvořit jedinečná manželství, a bude příležitostí si připomenout, proč je manželství přes všechny problémy a zápasy stále něčím jedinečným. Týden bude zahájen tiskovou konferencí v pondělí 10. února od 10.30 h na Ministerstvu práce a sociálních věcí a proběhne pod záštitou náměstka Jana Dobeše. Na tiskové konferenci vystoupí mj. spisovatel a psychiatri Max Kašparů nebo herečka moderátorka Ester Janečková.
www.tydenmanzelstvi.cz

Ovoce Ducha

III. část

"Ovoce Ducha": podle apoštola Pavla devatero charismatických obdarování (Ga 5,22–23). V překladu ČEP: 1. láska, 2. radost, 3. pokoj, 4. trpělivost (K tichost), 5. laskavost (K dobrotivost), 6. dobrot, 7. věrnost, 8. tichost (K krotkost), 9. sebeovládání (K středmost). Toto "ovoce" sklízíme a třídíme v původním znění NZ. (Postup podle řecké konkordance A. Schmollera.) Český překlad podle ČEP

Pokoj – třetí Ovoce Ducha

Výraz pokoj, který má v mnoha jazycích několikery smysl, má v biblickém podání ještě hlubší dosah, právě v souvislosti s darem víry. Ve Starém zákoně jde o výraz "šálóm", který původně znamenal neporušenost, stálost a bezpečí, až i mír jako opak války. Čeština má dva výrazy: pokoj a mír. Starozákonní výraz "šálóm" vyznačoval též Hospodinovu spravedlnost, milosrdenství a spásu, jak to dosvědčuje žalmista a prorok: "Vyslechnu, co promluví Bůh Hospodin, zajisté vyhlásí pokoj pro svůj lid" (Ž 85,9); "Jen kdybys dal pozor na má přikázání, byl by tvůj pokoj jako řeka" (Iz 48,18). Dokonce i s průměrem k ovoci: "A zjeví se skutek spravedlnosti, pokoj, ovoce spravedlnosti, pokoj a bezpečnost až na věky" (Iz 32,17). Apoštol Pavel mohl na průměr k ovoci dobře navázat.

V řeckém textu Nového zákona je výraz *eiréné*. Chceme-li si shromáždit jeho použití ve smyslu "Ovoce Ducha", musíme jej dohledávat i mezi texty, které mají jednoduchý význam: jako pozdrav pokoje: "Pokoj vám!" (Mt 10,12; L 10,5), jako přání pokoje: "odejdi v pokoji" (Mk 5,34, L 7,50; 8,48, Sk 16,36). Samo pojetí pokoje jako "ovoce Ducha" je rozvrstveno v několikery smyslu. Bůh Otec je označen jako "Bůh pokoje" a dárce vnitřního pokoje v Kristu. Pro věřící je pokoj zvláštním obdarováním, a proto jsou vyzýváni k jeho sdílení. Je též základem apoštolských vzkazů a pozdravů; a je spojen i s eschatologickým výhledem do budoucnosti. V tomto rozvrstvení je možno i toto "ovoce pokoje" roztřídit do několika skupin.

1. Bůh jako dárce pokoje. Je připomenut již v základní zvěsti o narození Spasitele: "A na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení" (L 2,14). Při vjezdu Páně do Jeruzaléma zní ve volání zástupu: "Požehnaný, který přichází jako král ve jménu Hospodinově. Na nebi pokoj a sláva na výsostech!" (L 19,38). Zní ve svědectví apoštolů: "To je ta zvěst, kterou Bůh poslal synům izraelským, když vyhlásil pokoj v Ježíši Kristu" (Sk 10,35). V listech apoštola Pavla: "Bůh pokoje buď s vámi!" (Ř 15,33); "Bůh není bohem zmatku, nýbrž Bohem pokoje" (1 K 14,33); "Sám Bůh pokoje nechť vás cele posvěť" (1 Te 5,23); "Sám Pán pokoje ať vám uděluje pokoj vždycy a ve všem" (2 Te 3,16). V listě Židům: "Bůh pokoje nechť vás posílí" (Žd 13,20). Samo Boží království záleží "ve spravedlnosti, pokoji a radosti z Ducha svatého" (Ř 14,17). "Milost, slitování a pokoj od Boha Otce a Krista Ježíše (1 Tm 1,2); "

2. Sdílení pokoje věřícími. Základ: "Sláva, čest a pokoj čeká každého, kdo působí pokoj" (Ř 2,10); "Když jsme tedy ospravedlněni z víry, máme pokoj s Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista" (Ř 5,1); "Pokud to

záleží na vás, žijte se všemi v pokoji" (Ř 12,18); "Usilujme o to, co slouží pokoji a společnému růstu" (Ř 14,19); "Bůh nás povolal ku pokoji" (1 K 7,15); "V něm (Kristu) je náš mír (ČEP), on dvojí spojil v jedno, když zbořil zeď, která rozděluje" (Ef 2,14); "Přišel a zvěstoval mír, mír vám, kteří jste dalecí, i těm, kdo jsou blízcí" (Ef 2,17). "Pokoj bratřím i láska a víra od Boha Otce a Pána Ježíše Krista" (Ef 6,23); "Ovoce spravedlnosti sklídí od Boha ti, kdo rozsévají pokoj" (Jk 3,18). "A pokoj Boží, který přesahuje každé pomýšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši" (Fp 4,7).

3. Apoštolská osobní přání. "Bratři, buďte jednomyslní a pokojní, a Bůh lásky a pokoje bude s vámi" (2 K 3,11); "Všem pokoj a slitování !" (Ga 6,16); "Usilovně hleďte zachovat jednotu Ducha, spojení svazkem pokoje" (Ef 4,3); "Buďte obuti k pohotové službě evangelia pokoje" (Ef 6,15); "Čemu jste se u mne naučili, to činite, a Bůh pokoje bude s vámi" (Fp 4,9); "Ve vašem srdci ať vládne mír Kristův, k němuž jste byli povoláni v jedno tělo" (Ko 3,15); "Žijte mezi sebou v pokoji" (1 Te 5,13). "Milost, milosrdenství a pokoj od Boha Otce a Ježíše Krista" (2 Tm 1,2); "Usiluj o spravedlnost, víru, lásku a pokoj s těmi, kdo vyzývají Pána" (2 Tm 2,22). "Usilujte o pokoj se všemi" (Žd 12,14). "Milost vám a pokoj v hojnosti" (1 Pt 1,2); "Chceš-li milovat život a vidět dobré dny, odvrť se od zlého, hledej pokoj a usiluj o něj" (1 Pt 3,10-11); "Pokoj všem vám, kteří jste v Kristu Ježíši" (1Pt 5,14). "Milost a pokoj ať se vám rozhojní poznáním Boha a Ježíše, našeho Pána" (2 Pt 1,2). "Milosrdenství, pokoj a láska ať se vám rozhojní" (Ju 1,2).

Český evangelický novozákoník František Žilka

(1.6.1871 Dolní Rosička u N. Města n. M. – 9.2.1944 Praha)

Studoval teologii ve Vídni, Halle n. S., Edinburghu a Lausanne a v Praze filosofii. Jako kazatel působil v Čáslavi, Táboře a Mělníku a 1919-1939 byl profesorem pro novozákonní vědu na evangelické bohoslovecké fakultě v Praze, několikrát i jejím děkanem. Konal četné zahraniční cesty, navázal řadu kontaktů, pracoval v ekumenickém hnutí a získal uznání teologických fakult v Paříži, Montpellier, Edinburghu a Rize. V teologii se hlásil k historicko-kritické škole, která viděla křesťanství v rámci dějin kulturního vývoje lidstva. Sám byl představitelem svobodného protestantismu (liberalismu), ale s duchovní zodpovědností za život církve.

Z jeho bohaté literární tvorby připomeňme: František Palacký, Jan Hus, Jan Kalvín, Dějiny novozákonní doby, Dějiny světových náboženství, Ježíšovo Kázání na hoře, Podoobenství Ježíšova, Naše křesťanství,

4. Výhled do budoucnosti. Pokoj zaslíbený Kristem: "Pokoj vám zanechávám, svůj pokoj vám dávám; ne jako dává svět, já vám dávám. Ať se vaše srdce nechvěje a neděsí!" (J 14,27); "To jsem vám pověděl, abyste našli ve mně pokoj. Ve světě máte soužení. Ale vzchopte se, já jsem přemohl svět" (J 16,33). "Bůh naděje nechť vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, aby se rozhojnila vaše naděje" (Ř 15,13); "Bůh pokoje brzo srazí satana pod vaše nohy" (Ř 16,20). "Bůh lásky a pokoje bude s vámi" (2 K 13,11). "Až budou říkat, jest pokoj, nic nehrozí, přepadne je zhouba" (1 Te 5,3). "Usilujte o pokoj se všemi a o svatost, bez níž nikdo nespasí Pána" (Žd 12,14). (V 2 Pt 3,14 nahradil ČEP původní text "abyste byli nalezeni v pokoji" výkladem: "beze strachu před Božím soudem".)

S výrazem *eiréné* souvisí i dva slovesné tvary. Sloveso *eiréneuein* - žít v pokoji a míru, je použito třikrát. Mk 9,50: Ježíš o Jeruzalému: "Kdybys v ten den poznalo i ty, co vede k pokoji !" - List Židům připomíná velekněze Melchisedecha, předznačujícího Krista, jako "krále Sálemu, tj. krále pokoje" (Žd 7,2). Apoštol Pavel do Korintu: "Napravujte své nedostatky, buďte jednomyslní, pokojní..." (2 K 13,11). Druhé sloveso *eirénopoiein*- činit pokoj, je v NZ pouze jednou jako hapax-legomenon: "Aby skrze něho (Krista) bylo smířeno všechno, co jest, jak na zemi, tak v nebesích" (Ko 1,20). Od tohoto slovesa je odvozen výraz *eirénopoios*-činitel pokoj (opět jako hapax-legomenon), v Ježíšově horském kázání: "Blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni syny Božími" (Mt 5,9).

Také "ovoce pokoje" dochází nejen po obsahové, ale i po jazykové stránce hojně sklízně.

Jiří J. Otter

Ježíš Kristus a Apoštol Pavel. Byl redaktorem časopisu Kalich a do různých časopisů přispíval. Překládal teologickou literaturu i beletrii. Jeho překlad Nového zákona z r. 1933 byl prvním novočeským evangelickým přetlumočením, které bylo vystřídáno až Českým ekumenickým překladem 1979.

Bible pro svůj obsah zasluhuje, aby byla účinně a obecně přístupnou a srozumitelnou, aspoň aby její forma neztěžovala pochopení obsahu. Tento cíl mají na mysli všechny moderní překlady, a z jejich úspěchu je vidět, že dobře posloužily tomuto účelu... Usiloval jsem o snadnější a hladší srozumitelnost.

(Z předmluvy k překladu NZ 1933)

Bohuslav Vik

Jak (dlouho ještě, Bože)

*Jak bílá čára
na modrém nebi
jak slepá brázda
u trati
i prázdné slovo
nám vodu zkalí
a naděje ti
nevrátí*

*R.: Jak dlouho ještě
budeš se dívat
jak svět se v křeči
potácí
neumí člověk
sám sobě vládnout
víra se z lásky
vytrácí*

*Jak stopy ve tmě
a výkřik němý
děravý džbáněk
u cesty
lhostejnost s nudou
zámek si staví
pro štěstí cizí
nevěsty*

*Jak černá tříska
ve tvój dlani
závist co nikdy
nekončí
jak dětská slza
na mořské pláni
když se s tmou světlo
rozloučí*

*R.: Jak dlouho ještě
budeš se dívat
jak svět se v křeči
potácí
neumí člověk
sám sobě vládnout
víra se z lásky
vytrácí*

*Odemkni dveře
houslovým klíčem
udělej světlo
v světnici
posad' se ke mně
(a) podej mi ruku
nalej všem čistou
sklenici.*

TOMÁŠ KEPR

Z reakcí čtenářů

Vážené přátelé,

se zájmem a údivem jsem si přečetla článek „Kostel nebo utajená pevnost?“ v Kostnických jiskrách ze dne 11.12.2013. Pisatel, pan Karel Řežábek ze sboru ČCE Praha – Dejvice, se v něm například diví, že je brněnský evangelický Červený kostel během týdne zavřený. Vidí v tom úpadek církve. Co si mám o tom myslet? Dále tvrdí, že z vývěsky na zdi kostela (jím zdokumentované) není možné zjistit žádné informace. Přitom je tam nejen rozpis bohoslužeb, ale také pozvání k rozhovorům, adresa sborové kanceláře a přesný popis, jak se tam dostat. Co si mám o tom myslet? Z dalších jeho úvah, nápadů a představ (studenti bloudící kolem kostela a beznadějně bušící na zavřené dveře; misionáři od rána do večera zvoucí kolemjdoucí do kostela) jsem pochopila, že je pan Řežábek zklaman církví a že se obává o její budoucnost. Proč si ale vybral k ventilování svého strachu náš živý a otevřený sbor? Byla bych velmi ráda, kdyby našel odvahu a po pravdě mi odpověděl. Srdečně Vás zdravím

Alena Nagyová
Brno

Zdeněk Škrabal pětasedesátiletý

Kdysi se bratr Zdeněk Škrabal objevil ve strašnickém sboru v tričku s vyšitým nápisem „Nejsem starý, jsem recyklovaný teenager“. Tričko dostal od dcery, nápis byl v angličtině. Cituji volně, za doslovnost neručím, za obsah stoprocentně. Protože i kdybych nápis na tričku nikdy neviděl, znám přece Zdeňka! Nepamatuji nikoho tak mladého v jeho věku. Veselý, skotačivý verbálně i mimikou, samý žert a slovní hříčka. Přes starosti pokročilého věku, přes zápas s různými omezeními humor našeho Zdeňka neopouští. Zdálo by se, někdo je holt takový!

Jenže já pamatuji bratra Zdeňka i jako učitele v Nedělní škole. Vážně soustředěného na biblické poselství, pozorně sledujícího záměr textu a vášnivě zaujatého tlumočením nám, dětem, teorií dosud nedotčeným. Tak jsem ho poznal i v pozdějších letech: přestože jako kazatel Českobratrské církve pracoval jen nedlouho a celý život se věnoval civilnímu zaměstnání, vždy byl ochoten zastoupit pravidelného kazatele doma i v jiných sborech. I na kazatelně se projevovalo jeho vážné zaujetí pro biblickou práci i teologickou reflexi. Slyšel jsem, že když se v osmdesátých letech minulého století stal strašnický farář pražským seniorem, zeptal se bratra Škrabala: „Zdeňku, pomůžeš mi? Sám do toho nemohu jít!“ A Zdeněk, teď již pražský seniorátní vikář, pomohl v kanceláři seniorátu, ve svém domácím sboru i jinde. Tak také s velkým nasazením a přehledem v teologii i v literatuře pracoval jako redaktor Kostnických jisker a má zásluhu na tom, že Evangelický týdeník můžeme otevírat ještě dnes a že se s Boží pomocí dočká stého ročníku. Dodám jen, že i tato práce Zdeňka bavila a dělal ji odpovědně a rád.

Při tom všem měl, zajímavé, dost času na sledování svých dvou vel-

kých lásek: literatury teologické i jiné a hudby. Se zaujetím poslouchá hudbu, často „studijně“, totiž nejlépe s orchestrální partiturou před očima, jako dirigent, připravující se na Pražské jaro... Z knížek v jeho bytě vidíte ohromný záběr jeho zájmu: beletrie soudobá i klasická, poezie, filosofie – že by odtud to veselé srdce?

Zdeňku, ty víš, že tě má rád celý sbor, jeho staršovstvo i jeho farář. Obklopuje tě krásná početná rodina, Pán Ti dal hodně darů! Ať Ti přidá i pokoj a dobré zdraví do dalších dnů. A díky za dobrou náladu, kterou kolem sebe rozdáváš!

Pavel Klinecký, farář ČCE v Praze 10 - Strašnicích

Za Vaši redaktorskou práci děkujeme a ke gratulantům se přidáváme.

Bohumil Kejř, Támar Kočnarová a Helena Bastlová

Za Janou Rychetskou (25.7.1924 – 9.1.2014)

V kostele ČCE v Pardubicích jsme se v sobotu 18. 1. 2014 loučili se sestrou Janou Rychetskou. Její život se snažil vystihnout bývalý pardubický farář Jaroslav Nečas: Zarmoucená rodino, bratři a sestry, dovolte mi, abych na tomto místě řekl něco z neovědění bohatého života zvěčnělé, a k tomu posléze připojil i pár svých osobních postřehů a vzpomínek.

Jana Rychetská, které se všeobecně a familiárně říkalo Handa, se narodila, stejně jako její starší bratr Čestmír, v Novém Městě nad Metují 25. 7. 1924. To znamená, že odchází z časného života vskutku v plnosti dní a po delší nemo-ci, v nedožitých devadesáti letech. Její život byl značně pestrý; hluboce ukotvený v prožívané křesťanské víře. Jako půlroční dítě se s rodinou stěhovala do Prostějova. Zde chodila nejen do židovské mateřské školky, ale i do Nedělní školy nově se tvořícího sboru naší církve. Většinu svého života však spjala se Zábřehem na Moravě. I zde se v převážně německy mluvícím prostředí tvořil evangelický sbor. Ten tvořili zejména navrátilci ze Zelova, kteří přišli v první imigrační vlně už roku 1923.

U vzniku nového společenství byl po stránce duchovní i praktické otec Emil Rychetský, stoupenec otevřeně laděného pietistického proudu. Malá Jana žila obklopena evangelikální vírou rodiny. Navštěvovala německou školu spolu s dětmi z převážně proletářských rodin. Posléze chodila do německé školy, v níž však byla i česká třída. Není proto divu, že Jana byla od dětství dvojjazyčná. Toto jakési napětí si dobře uvědomovala. Sama říká, že „nakonec neuměla ani česky ani německy“. V české třídě vyšla tato skutečnost plně najevo.

Určitý zlom – patrně i pro zbožnost sestry Jany – znamenal blízký vztah k Zelovákům, kteří si s sebou do staré vlasti přiváželi i rozmanité svéráznosti. Zejména však šlo o lásku ke sboru, který pro ně znamenal takřka vše. Plně se zapojovali do všech sborových činností – podobně jako později i sestra Jana či Handa, jak jsme ji mohli osobně mnozí poznat v životě pardubického sboru.

Aktivně se podílela na práci křesťanské služby či jako učitelka nedělní školy. To pro ni bylo naprostou samozřejmostí. O účasti na biblických hodinách, nedělních bohoslužbách a přednáškách Kostnické

jednoty ani nemluvě. Snad zde působil vliv otcova rozhodného, avšak vzácně ekumenicky laděného křesťanství, ale pominout nelze ani svěbytnou zelovskou komunitu. Zejména v přísném, a přece nezákonickém svěcení neděle.

Roku 1935 se Rychetští přestěhovali do vlastního domku. I zde však šlo o akt víry, nezlomné důvěry. Otec Rychetský stavěl na velký dluh, a přece se mu podařilo šetřivostí a příkladnou rodinnou skromností toto manko do konce války zaplatit.

Roku 1938 došlo k záboru Zábřehu Němci. To se konkrétně projevilo uzavřením českého gymnázia, kde Jana coby kvartánka studovala. Bylo však možné přejít na gymnázium německé, které trpělo nedostatkem žáků. Kuriosní je, že ve třídě bylo více Čechů než Němců. Žel, v páté třídě byli Češi ze studií vyhozeni. A to s tím, že žádný Čech nesmí dosáhnout na maturitu. Cituji zesnulou: „Po válce nám stejně Češi tyto německé školy vůbec neuznali.“

Dalším životním mezníkem sestry Jany bylo přijetí na obchodní akademii v Olomouci. Jenže – tím ani zdaleka nebylo vyhráno. Ročník 1924 byl totálně nasazen. A Jana nedostala povolení k cestě za rodiči. Dvouletý pobyt v lágru byl pro ni velmi těžký. Byl i nesnadnou zkouškou víry, v níž Jana se ctí obstála.

Po nesmírně strastiplné cestě se nakonec přece dostala domů do Zábřehu. Zde zažila i konec války, a to se všemi jejími doprovodnými jevy.

Poté byla krátce v Praze, aby musela jít – jako mnozí jiní – budovat Ostravu. Roku 1950 se vrací domů, aby pomáhala své smrtelně nemocné matce. Až do odchodu do důchodu pracovala v Hospodářském družstvu, později přejmenovaném na Zemědělské zásobování a nákup. Zde se zřejmě cítila dobře. Jistě i proto, že pracovala mezi lidmi, kterým bylo – podobně jako i jí – zabráněno dosáhnout řádného oficiálního vzdělání. Závěr svého dlouhého a naplněného života strávila v Pardubicích. Zde byla hned po přistěhování kooptována do staršovstva a byla jeho moudrou a věrnou členkou. Žila cele ve sboru a pro faráře byla velkou oporou.

Obrovskou pomocí byla pro sbor její dokonalá znalost němčiny. Pardubický sbor měl v druhé polovině osmdesátých i v letech devadesátých živé styky s refor-

movaným sborem v holandském Enschede. Vzájemně jsme se i navštěvovali. Soukromě i oficiálně. Snažil jsem se sice tlumočit, ale na vše jsem nestačil. Nemohu zapomenout na návštěvu jisté textilní továrny ve zmíněném městě. Bylo mi hned jasné, že na překládání odborných výrazů prostě nemám. Sestra Jana však dokázala tlumočit nejen odbornou terminologii, ale byla schopna popsat i funkci jednotlivých strojů.

Ve své praktičnosti a šíři záběru se uplatnila i na rovině seniorátní. Po léta dělala ochotně hospodářku při zářijových seniorátních pobytech důchodců v Chotěboři. Tato práce byla sice neviditelná, ale také i nesmírně potřebná a odpovědná.

Sestru Janu Rychetskou jsem prvně poznal i jako zdatnou a kvalifikovanou diskutérku v Hodslavicích roku 1984 na setkání učitelů Nedělních škol. Vhodně mne dokázala doplnit. Ještě více jsme se však sblížili až zde v Pardubicích. Trochu jsem pomáhal připravovat byt na Okrouhlíku, do něhož se měla nastěhovat. Při rozhovorech jsem obdivoval její sečtělou, teologickou vyzrálou i křesťanskou moudrost. Po několik let mne zásobovala časopisy evangelikální rážby z Německa. Díky jejímu upozornění se ocitl nejeden článek či povídka v evangelických kalendářích let devadesátých.

Na závěr svého neumělého projevu cituji slova zvěčnělé, která, myslím, vypovídají velmi trefně o jejím životním hlubokém ukotvení víry: „Pro mne a asi i pro mnohé další křesťany není lehké pochopit, že věřit neznamená, že když mne Pán Bůh chrání, tak se mi bude dobře dařit a nebudu mít problémy“.

„Je jedno anglické vyobrazení šlápot v písku a někdy jsou jen jedny šlápoty vidět, a ten člověk se ptá, a kde jsi Pane byl, když se mi tehdy tak zle dařilo, a slyší odpověď – já jsem tě v této chvíli nesl ve své náruči – to je pravda, to mám vyzkoušené na vlastní kůži“...

Závěrem: „Sečti dary, které ti Pán dal, sečti, jimiž ti požehnal a ve tvém srdci musí zaznít píseň chval“.

Se slovy díky a vděčnosti Pánu Bohu se loučíme s věrnou členkou pardubického sboru, bohabojnou křesťankou Janou Rychetskou.

Kěž zůstane její památka k požehnání rodiny i širšího společenství!

Pozvánka

EKOLOGICKÁ SEKCE ČESKÉ KŘESŤANSKÉ AKADEMIE zve na besedu s Prof. RNDr. Pavlem Kovářem, CSc., z Přírodovědecké fakulty UK na téma "Industriální popílky a vegetace". Beseda se bude konat v úterý 11. února 2014 od 17.30 h v přízemí kláštera Emauzy v Praze 2, Vyšehradská 49.

JNe

EMAN vydává

KRÁSA

Texty z kurzu Spolku evangelických kazatelů z r. 2013: Krása a její souvislost s (nejen) evangelickým křesťanstvím, jeho východisky, tradicí, tvorbou i aspiracemi.

Pohled teologa, biblisty, historika umění, filosofa, architekta, literárního editora.

Obsahuje kázání J. Štefana (Pohleďte, koho si Bůh povolává) a přednášky J. Mrázka (Krása v Novém zákoně), F. Karfíka (Krása u filozofů), P. Hoška (Modloslužebné ctění obrazů a logika ikonické reprezentace), Sixta Bolom-Kotariho (Evangelická krása), A. Bogla (Multimediální bohoslužebné společenství Sanctuary First), Z. Fránka (Současná sakrální architektura) a J. Šulce (Česká literatura posledních dvaceti let).

Knižnice SpEKu č. 18.
ISBN 978-80-86211-92-3;
brož., 72 stran, 110 Kč,
„K“**amarádkská cena u nakladatele 77 Kč**

EVANGELICKÝ TÝDENÍK - KOSTNICKÉ JISKRY
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů. Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk: Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@post.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Bohoslužby

SENIORÁT CHRUDIMSKÝ

Českobratrská církev evangelická

BRANDÝS NAD ORLICÍ, Ne 8.30
Českých bratří č. 223, j. Hynek Schuster, a Petr Peňáz
BUČINA, Ne 10.00
Bučina č. 1, Vysoké Mýto, f. L. Chaloupka
BUKOVKA, Ne 9.30
Bukovka č. 59, Lázně Bohdaneč, f. Dalibor Antalík
ČÁSLAV, Ne 9.00
J. Karafiáta č.159, f. Jaroslav Fér
ČESKÁ TŘEBOVÁ, Ne 9.00
Riegrova 23, f. D. Hurtová
DVAKAČOVICE, Ne 9.00
Dvakačovice č. 32, Hrochův Týnec, j. Dušan Ehmig, a L. Havelka
DŽBÁNOV-ÚSTÍ NAD ORLICÍ, Ne Ústí 8.30h, Džbánov 10 h
Voděradý-Džbánov č. 4, Vysoké Mýto, f. Jiří Kvapil
HEŘMANŮV MĚSTEC, Ne 9.00
Zahradní 537, f. J. Plecháček
HORNÍ ČERMNÁ, Ne 8.45
Horní Čermná č.2, f. J.Keller
HRADIŠTĚ, Ne 9.30
Hradiště č.15, Nasavrky, f. J. Kučera
CHOCEŇ, Ne 10.00
Žerotínova 94, f. Hana Schusterová
CHRUDIM, Ne 9.00
Pardubická 324, f. A.Lavická
CHVALETICE, Ne 10.00 (a c)
Hornická Čtvrť č.65, a f. M. Hübner
LANŠKROUN, Ne 9.00
Českých bratří č.654, f. Daniel Tomeš
LITOMYŠL, Ne 9.00
A. Tomíčka 69, f. V. Hurt
LOZICE, Ne 10.00
Lozice č. 53, Luže, j. R. Kučerová, a f. J. Kučera
OPATOVICE, Ne 9.00
Opatovice č. 5, Čáslav, f. Vojen Syrovátka
PARDUBICE, Ne 9.00
Hronovická č. 25, f. D. Ženatý, f. František Plecháček
PŘELOUČ, Ne 9.00
Českobratrská č. 86, f. Miloš Hübner
SEMTĚŠ, Ne 10.30 (a c)
Semtěš č. 69, Čáslav, a J. Plecháček
SLOUPNICE, Ne 9.00
Dolní 80, f P. Peňáz
TRNÁVKA, Ne 8.45
Trnávka 66, Přelouč, f. M. Hübner
VILÉMOV U GOLČOVA JENÍKOVA, Ne 10.00
Vilémov u Golčova Jeníkova 162, f. Vojen Syrovátka
VYSOKÉ MÝTO, Ne 9.00
Javornického 49, f. L.Havelka

Církev bratrská

BYSTRÉ, Ne 9.30
Bystré č.82, Dobruška, k R. Toušek
ČESKÁ SKALICE, Ne 9.30
Tyršova 285, k P. Asszonyi
ČESKÁ TŘEBOVÁ, Ne 9.30
Tykačova 1183, k Tomáš Pospíchal
HRADEC KRÁLOVÉ, Ne 10.00
V Kopečku 89, k M. Legát
CHRUDIM, Ne 9.00
Filištínská 27, a k P. Jelínek
LITOMYŠL, Ne 9.30
Moravská 1222, a k David Beňa
NÁCHOD, Ne 9.30
Purkyňova 584, k R. Staněk
NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ, Ne 9.30
K Sirkárně 1506, k Viktor Glier
PARDUBICE, Ne 9.30
Lonkova 512 – Archa, k M. Tabačan
TRUTNOV, Ne 10.00
K Přejezdu 103/9, k Jakub Ptáček
VYSOKÉ MÝTO, Ne 10.00
Brandlova 1, k P. Pýter

Bratrská jednota baptistů

PARDUBICE, Ne 9.00
Sladkovského 521/38, k L. Šíp
VYSOKÉ MÝTO, Ne 9.30
Pražská 72, k V. Zeman, k. Z. Spilko